

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів, обліку і аудиту
прот. № 1 від 29.08.2025 р.

ФІНАНСИ
Силабус
2025/2026 навч. рр.

<p>Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок Освітня програма – Управління фінансами, банківська справа та страхування Освітній рівень – перший (бакалавр) Кількість кредитів ЄКТС – 4 (120 годин) Цикл підготовки - професійний Семестр -2 Сторінка курсу MOODLE – https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=13160</p>
<p>Лектор курсу – Карачарова Катерина Анатоліївна (канд.економ.наук, доцент) Профайл викладача – https://kart.edu.ua/staff/karacharova-ka Контакти викладача (e-mail) – karacharova@kart.edu.ua</p>
<p>Адреса кафедри: м. Харків, майдан Фейербаха, 7, корпус 3, ауд. 515-516 Часта аудиторія проведення занять: згідно розкладу – http://rasp.kart.edu.ua/ Додаткові інформаційні матеріали: http://lib.kart.edu.ua/</p>

Розвиток економіки в країні значною мірою залежить від того, наскільки розвинута та ефективно функціонує фінансова система, від ступеня економічної обґрунтованості прийнятих рішень, в тому числі в галузі фінансів, від рівня професійної підготовки фахівців, що здатні вирішувати актуальні проблеми у фінансовій сфері. В умовах глобалізації для країн відкриваються нові можливості для економічного піднесення їх економік шляхом збільшення експортно-імпортних операцій, зростання потоків грошових ресурсів у вигляді інвестицій, кредитування тощо. Одночасно глобалізаційні процеси є небезпечними, оскільки збільшують залежність національних економік від світової економічної кон'юнктури. Це підвищує роль фінансів як ефективного регулятора всіх аспектів економічного життя суспільства.

Дисципліна «Фінанси» посідає важливе місце серед навчальних предметів, які формують фахівця фінансового профілю. Потреба у кваліфікованих фахівцях у фінансовій сфері є очевидною як на макрорівні, так і на мікрорівні. Саме тому курс «Фінанси» є одним із системотворчих у процесі формування фінансиста, який має теоретичне, методичне і одночасно прикладне значення та орієнтоване на засвоєння слухачами бакалаврських програм сучасної фінансової системи на підставі нових концепцій та програм Уряду.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Заплановані загальні компетентності (ЗК)

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Програмні результати навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначити особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування банківської системи.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері банківської справи.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод самопрезентації).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Без фінансів неможливе функціонування держави і діяльність юридичних та фізичних осіб, оскільки саме вони забезпечують вартісний рух створеного у суспільстві валового внутрішнього продукту (ВВП), відображаючи досить складні відносини, що виникають при цьому. Головним їхнім призначенням є забезпечення кожної фізичної особи, кожного суб'єкта підприємництва, кожної державної структури, а отже і суспільства загалом, достатніми для здійснення їх діяльності грошовими коштами.

«Фінанси» як навчальна дисципліна дає студентам теоретичні та практичні знання з питань виходу держави з економічної кризи, дає пояснення щодо створення правової і нормативної основи нової господарської системи, забезпечення нормального функціонування економіки, оздоровлення фінансів, скорочення бюджетного дефіциту, підтримки підприємництва та малого бізнесу, а також підприємств залізничного транспорту.

Дана дисципліна є цікавою і необхідною також для студентів інших спеціальностей, оскільки економічна політика держави, ринкове регулювання всіх сфер економічного життя суспільства відбувається при активній участі кожного з нас. Тому знання основ організації фінансової системи та формування грошових коштів є корисним не лише в професійній діяльності, а й в повсякденному житті будь-якої людини.

Методи навчання

Цей курс займає важливе місце у навчальному процесі, оскільки дає методичні знання і практичне вміння. Він має зв'язок з такими дисциплінами, як «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Гроші і кредит» та ін.

Курс супроводжується текстовим навчальним матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз

ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім лекційних, практичних, семінарських занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу слід приділити самостійній роботі студентів за такими видами: вивчення додаткової літератури; робота із законодавчими та нормативними матеріалами; робота у мережі Інтернет; підготовка до занять. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни «Фінанси». Опрацювання тематичних оглядів, які обираються студентами самостійно, дозволить поглибити та розширити їхні знання у фінансовій сфері.

Теми курсу

Тема 1 Сутність фінансів їх функції і роль

Необхідність та суть фінансів. Функції фінансів. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси. Моделі фінансових відносин у суспільстві. Головні напрями фінансового впливу на процеси суспільного розвитку

Тема 2 Фінансова система

Поняття, структура та принципи побудови фінансової системи. Сфери і ланки фінансової системи, їх характеристика. Органи управління фінансами та їх функції.

Тема 3 Фінансова політика і фінансовий механізм

Фінансова політика, її зміст і завдання. Фінансовий механізм і його складові елементи.

Тема 4 Фінанси господарських суб'єктів

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Фінансові ресурси підприємства.

Тема 5 Державні фінанси

Сутність і роль державних фінансів. Державні доходи та видатки.

Тема 6 Податки і податкова система

Сутність, функції та класифікація податків. Характеристика елементів податку. Загальнодержавні та місцеві податки та збори. Принципи податкового законодавства. Права та обов'язки платників податків. Права органів державної податкової служби.

Тема 7 Бюджет і бюджетна система

Бюджет, його доходи і видатки. Бюджетна класифікація. Складові бюджету. Співвідношення загального і спеціального фондів бюджету. Дефіцит і профіцит бюджету. Бюджетний устрій та бюджетна система України. Державний бюджет України. Місцеві бюджети.

Тема 8 Доходи і видатки держбюджету

Склад доходів Державного бюджету. Класифікація видатків бюджету.

Тема 9 Місцеві фінанси

Сутність місцевих фінансів та причини їхнього виникнення. Функції місцевих фінансів та економічний механізм управління територіями. Склад і структура місцевих фінансів.

Тема 10 Державні цільові фонди

Сутність державних цільових фондів. Пенсійний фонд України. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Фонд соціального захисту внаслідок.

Тема 11 Державний кредит і державний борг

Економічна сутність і роль державного кредиту. Форми державного кредиту. Державний борг та його формування. Управління державним боргом та його обслуговування. Класифікація державних позик.

Тема 12 Страхування і страховий ринок

Необхідність та зміст страхування. Суб'єкти страхування. Організація та регулювання страхування. Страховий ринок.

Тема 13 Фінансовий ринок

Поняття фінансового ринку, його роль і місце в системі фінансово-економічних відносин. Структура і функції фінансового ринку. Товари і суб'єкти фінансового ринку. Характеристика грошового ринку. Ринок капіталів як джерело довгострокових фінансових ресурсів. Тенденції розвитку та поточний стан фінансового ринку України. Становлення міжнародного фінансового ринку.

Тема 14 Міжнародні фінанси

Економічна сутність та призначення міжнародних фінансів.

Місце і роль міжнародних фінансів у сучасній світогосподарській системі. Формування світових фінансових центрів. Міжнародні економічні організації як суб'єкти міжнародних фінансів. Міжнародні та регіональні економічні структури. Особливості функціонування фінансової системи ЄС. Міжнародні фінансові інституції. Регіональні фінансово-кредитні установи.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету <https://kart.edu.ua> включаючи навчальний план, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії.

1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Ресурси бібліотеки УкрДУЗТ)

2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);

3 <https://www.kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ));

4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);

5 <https://www.bank.gov.ua> (НБУ)

Найбільш складні аспекти курсу обговорюються на форумі [finance.ua](https://forum.finance.ua) <https://forum.finance.ua>
Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Фінанси» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-менеджерів, держслужбовців профільних установ.

Форми і методи оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Методи контролю: виконання практичних завдань (усне і письмове опитування), поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, залік.

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
Виконання практичних завдань (усне і письмовеопитуване)		20
Виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
Тестові завдання за темами курсу		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Академічна доброчесність

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>.

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/poloz_zap_plagiat.pdf

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

